

Sygn. akt: I ACa 201/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2014r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Merchel (spr.)

Sędziowie: SA Mirosław Ożóg

SO del. Małgorzata Zwierzyńska

Protokolant: stażysta Justyna Pozarowczyk – Wardowska

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014r. w Gdańsku

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. C. i R. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 20 maja 2013r., sygn. akt I C 1315/12

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I. (pierwszym) w ten sposób, że:

a) utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny w dniu 1 lutego 2012 roku w sprawie I Nc 35/12 w części nakazującej pozwanym M. C. i R. C. solidarną zapłatę powodowi (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 34.093,79 (trzydzieści cztery tysiące dziewięćdziesiąt trzy i 79/100) CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty 9.828,77 (dziewięć tysięcy osiemset dwadzieścia osiem i 77/100) CHF według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień wniesienia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym za okres od dnia 5 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 10.902 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie,

b) uchyla nakaz zapłaty ponad kwotę zasądzoną w punkcie I.a (jeden a) niniejszego wyroku i w tym zakresie powództwo oddala,

c) wyrokowi w punkcie I.a (pierwszym a) nadaje rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie kwoty 9.828,77 (dziewięć tysięcy osiemset dwadzieścia osiem i 77/100) CHF;

II. oddala apelację w pozostałej części,

III. koszty postępowania apelacyjnego między stronami wzajemnie znosi.

Na oryginale właściwe podpisy.

I ACa 201/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła przeciwko M. C. i R. C. pozew w postępowaniu nakazowym o zapłatę solidarnie kwoty 101.791,03 CHF wraz z odsetkami umownymi od kwoty 77.526,01 CHF za okres od 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, liczonych od kwoty należności głównej według zmiennej stopy procentowej, odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, których wysokość na dzień sporządzenia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym.

Nakazem zapłaty z 1 lutego 2012 roku Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, wnosząc o uchylenie nakazu i odrzucenie powództwa, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwani podnieśli, że pozew został nienależycie opłacony, zatem powództwo powinno zostać odrzucone. Pozwani podnieśli ponadto, że w dniu 8 lutego 2012 roku zawarli z powodem ugody pozasądową, na mocy której zobowiązali się spłacić zadłużenie w wysokości 250.000 zł, która to kwota w całości zaspokoi wszelkie roszczenia powódki wynikające z umowy kredytu, a dopiero po dniu 31 marca 2012 roku powódka nabywa prawo do naliczenia dalszych odsetek i to do wysokości 24%. Powodowie wskazali, że otrzymali list intencyjny od firmy (...) o zamiarze zakupu nieruchomości będącej zabezpieczeniem kredytu. Pozwani mieli nadzieję, że wszelkie czynności windykacyjne ulegną na czas obowiązywania ugody wstrzymaniu i cofnięciu. Pomimo tego powód nie cofnął pozwu, do czego się zobowiązał.

W piśmie z 4 października 2012 roku powódka wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w części nakazania pozwanym zapłacenia kwoty 44.279,78 CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od tej kwoty według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień wniesienia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym za okres od 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 106,03 CHF oraz kwoty 10.902 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W pozostałym zakresie powódka cofnęła pozew i wniosła o umorzenie postępowania.

Wyrokiem z dnia 20 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w dniu 1 lutego 2012 roku w sprawie I Nc 35/12 w części nakazującej pozwanym M. C. i R. C. solidarną zapłatę powodowi (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 44.279,78 CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od tej kwoty według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień wniesienia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym za okres od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 106,03 CHF oraz kwoty 10.902 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie oraz uchylił przedmiotowy nakaz zapłaty w pozostałej części i umarzył w tym zakresie postępowanie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 maja 2006 roku została zawarta umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) (...) między (...) Bank (...) S.A. a M. C. i R. C.. (...) S.A. udzieliła pozwanym kredytu w kwocie 74.954,11 CHF. Zadłużenie z tytułu kredytu i odsetek miało być spłacane w ratach do dnia 1 maja 2036 roku. Zgodnie z § 23 umowy (...) S.A. mogło wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku niedokonania spłaty dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez (...) S.A. w wysłanych do kredytobiorcy dwóch kolejnych przypomnieniach, naruszenia przez kredytobiorcę postanowień umowy lub wykorzystania kredytu niezgodnie z celem określonym w umowie. (...) S.A. powinno powiadomić kredytobiorcę o wypowiedzeniu listem poleconym lub poprzez doręczenie do rąk własnych

wyznaczając termin spłaty zadłużenia. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni licząc od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy. Zgodnie z § 25 umowy kredytobiorca wyraża zgodę na uznanie za doręczone wypowiedzenie, o którym mowa w § 23 ust. 2, wysłane przez (...) S.A. na ostatnio wskazane nazwisko i adres w razie jego zwrotu do (...) S.A.

W pismach z 28 czerwca 2010 roku powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 1.646,42 CHF tytułem zaległych wpłat za okres od lutego 2010 roku do czerwca 2010 roku w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku niedokonania wpłat zaległości we wskazanym terminie powód wraz z upływem tego terminu na podstawie § 23 umowy kredytu wypowiada umowę w zakresie warunków spłaty kredytu. Wypowiedzenie warunków spłaty oznacza obowiązek spłaty całej kwoty zadłużenia w terminie wypowiedzenia wynoszącym 30 dni. Całkowite zadłużenie na dzień 23 czerwca 2010 roku wynosiło 78.349,92 CHF. W pismach z 2 grudnia 2011 roku powód w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu wezwał pozwanych do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 100.057,84 CHF. Na kwotę tę składały się:

- należność główna w kwocie 77.526,01 CHF,
- odsetki w kwocie 22.452,80 CHF,

opłaty i prowizje w kwocie 106,03 CHF.

W piśmie z 21 listopada 2011 roku skierowanego do powoda A. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Budowlane (...) A. M. wyraził intencję nabycia działek nr (...) położonych w G. przy ul. (...) za cenę 250.000 zł. Warunkiem koniecznym nabycia działki było uzyskanie promesy od powoda na zwolnienie hipoteki ciężącej na nieruchomości związanej z umową kredytu mieszkaniowego z dnia 15 maja 2006 roku. W dniu 2 lutego 2012 roku powód wydał promesę wyrażenia zgody na zwolnienie spod obciążenia hipotecznego nieruchomości gruntowej objętej księgą wieczysta nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, związanego z umową kredytu mieszkaniowego z 15 maja 2006 roku udzielonego pozwany. Powód oświadczył, że na odrębny wniosek R. C. wystawi oświadczenie zawierające zgodę na zwolnienie spod obciążenia hipotecznego ww. nieruchomości pod warunkiem, że A. M. dokona zapłaty kwoty 250.000 zł na wskazany rachunek, a pozwani przedłożą powodowi ostateczną umowę sprzedaży zawartą w formie aktu notarialnego. Termin ważności promesy został określony na okres do 31 marca 2012 roku.

W dniu 8 lutego 2012 roku strony zawarły ugodę nr 1 określającą warunki spłaty wierzytelności z tytułu umowy kredytu mieszkaniowego. W § 1 umowy powód oświadczył, że zadłużenie pozwanych z tytułu umowy kredytu według stanu na dzień 16 stycznia 2012 roku wynosiło ogółem 103.586,82 CHF, z tego:

- kapitał wymagalny – 77.526,01 CHF,
- odsetki zapadłe zaległe – 1.072,02 CHF,
- odsetki karne wymagalne – 23.698,66 CHF,
- koszty, opłaty i prowizje – 1.290,13 CHF.

Ponadto powodowi przysługują dalsze należne odsetki od kapitału wymagalnego naliczane od dnia 17 stycznia 2012 roku za każdy dzień opóźnienia w spłacie zadłużenia, według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w (...) S.A. stanowiącej każdorazowo czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień zawarcia umowy ugody wynosi 24% w stosunku rocznym.

Pozwani oświadczyli, że uznają w całości ww. zadłużenie wobec powoda co do wysokości i co do zasady. Oświadczyli też, że zadłużenie to jest w całości wymagalne oraz że powód podjął kroki prawne w celu uzyskania sądowego tytułu wykonawczego, który będzie podstawą do wszczęcia postępowania egzekucyjnego z całego majątku pozwanych, jeżeli do dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie zostanie spłacone całe zadłużenie określone w § 1 ust. 1 oraz ust. 2.

W § 3 ugody strony ustaliły, że kwota 250.000 zł, która zostanie wpłacona na wskazany rachunek przez nabywcę nieruchomości gruntowej opisanej w Kw nr (...) Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku będzie w całości przeznaczona na spłatę zadłużenia. Strony ustaliły, że po wpłacie ww. kwoty powód umorzy odsetki naliczone od kapitału wymagalnego z tytułu umowy kredytu naliczone do dnia jej pełnej wpłaty, jednak nie później niż do 31 marca 2012 roku. Po zawarciu ugody powód miał wydać pozwanym promesę ważną do dnia 31 marca 2012 roku w sprawie wyrażenia zgody na wyłączenie spod obciążenia hipoteki ustanowionej na nieruchomości opisanej w Kw nr (...), pod warunkiem dokonania zapłaty przez nabywcę kwoty 250.000 zł oraz przedłożenia powodowi ostatecznej notarialnej umowy sprzedaży.

W § 5 ugody pozwani zobowiązali się do spłaty całości zadłużenia wynikającego z umowy kredytu. Umorzenie odsetek, o których mowa w § 3 ust. 2 ugody, ma charakter warunkowy i jest zależna od ziszczenia się warunku określonego w § 3 ust. 1 ugody. Pozwani oświadczyli, że przyjmują zwolnienie od długu określone w § 3 ust. 2 ugody.

Zgodnie z § 6 ugody niedotrzymanie przez pozwanych warunków ugody spowoduje podjęcie przez powoda działań zmierzających do odzyskania należności w drodze postępowania egzekucyjnego. Wszystkie koszty związane z postępowaniem egzekucyjnym ponoszą pozwani.

W piśmie z 28 marca 2012 roku pozwany zwrócił się do powoda o aneksowanie umowy ugody z 8 lutego 2012 roku i wydłużenie terminu promesy wyrażenia zgody na zwolnienie spod obciążenia hipotecznego nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...) do dnia 15 maja 2012 roku. W odpowiedzi powód poinformował pozwanego, że aneksowanie umowy ugody nie jest możliwe, natomiast powód może wydać nową promesę pod warunkiem, że nabywca nieruchomości dokona zapłaty 250.000 zł, a także, że zostanie przedłożona powodowi ostateczna umowa sprzedaży. Promesa będzie ważna do 31 maja 2012 roku.

W piśmie z 6 czerwca 2012 roku pozwany ponownie wnioskował o wydanie promesy na tych samych warunkach. Powód wydał promesę wyrażenia zgody na zwolnienie spod obciążenia hipotecznego nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...) do dnia 31 lipca 2012 roku. Powód oświadczył, że na odrębny wniosek R. C. wystawi oświadczenie zawierające zgodę na zwolnienie spod obciążenia hipotecznego ww. nieruchomości pod warunkiem, że A. M. dokona zapłaty kwoty 250.000 zł na wskazany rachunek, a pozwani przedłożą powodowi ostateczną umowę sprzedaży zawartą w formie aktu notarialnego.

Kwota 250.000 zł została uiszczona na rzecz powoda w dniu 10 lipca 2012 roku.

W dniu 11 lipca 2012 roku powód wydał oświadczenie zawierające zgodę na zwolnienie obciążenia hipotecznego nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...) w związku z wypełnieniem warunków zawartych w promesie z dnia 15 czerwca 2012 roku.

Po zapłacie kwoty 250.000 zł pozwani posiadali zadłużenie w stosunku do powoda w kwocie 44.279,78 CHF z tytułu umowy kredytu mieszkaniowego. Na wierzytelność składa się:

- 9.828,77 CHF tytułem niespłaconej należności głównej,
- 33.189,79 CHF tytułem niespłaconych odsetek naliczonych od zadłużenia nieprzeterminowanego,
- 5.857,13 CHF tytułem niespłaconych odsetek naliczonych od zadłużenia przeterminowanego.

Ponadto powodowi przysługują dalsze odsetki za okres od 5 października 2012 roku do dnia zapłaty od kwoty 9.828,77 CHF.

Na podstawie takich ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania. Dowody z dokumentów uznane zostały za wiarygodne w całości, albowiem nie budziły one

zastrzeżeń co do autentyczności i prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, tym bardziej, że żadna ze stron nie negowała ich mocy dowodowej.

W niniejszej sprawie okoliczności faktyczne były co do zasady uznane przez sąd I instancji za bezsporne. Strony zgodnie przyznają, że zawarły umowę kredytu mieszkaniowego, która następnie została wypowiedziana, a także umowę ugody. Pozwani w piśmie procesowym z 5 listopada 2012 roku przyznali też, że zgodnie z § 5 ust. 1 ugody są zobowiązani do zapłaty całego zadłużenia, a także, że kwota 250.000 zł została zapłacona na rzecz powoda w dniu 10 lipca 2012 roku. Spór między stronami dotyczył zapisów umowy ugody dotyczących naliczanych przez powoda odsetek i zasad ich umorzenia w przypadku zapłaty części należności głównej.

W ocenie Sądu roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części, która nie została przez powoda cofnięta.

W pierwszej kolejności sąd odniósł się do zarzutu pozwanych, jakoby nie dali oni jakiegokolwiek powodu do wytoczenia sprawy przez powoda. Wskazał, że umowa kredytu mieszkaniowego została przez powoda skutecznie wypowiedziana, a całe zadłużenie stało się natychmiast wymagalne. Powód wniósł powództwo w niniejszej sprawie przed zawarciem umowy ugody z 8 lutego 2012 roku. Wobec tego ugoda była niejako konsekwencją wniesienia powództwa. Wobec braku spłaty zadłużenia na dzień złożenia pozwu brak było podstaw do stwierdzenia, że powód uzyskałby zaspokojenie swojego roszczenia bez wytoczenia powództwa.

Wbrew twierdzeniom strony pozwanej w treści ugody sąd nie dopatrył się jakiegokolwiek zapisu, na mocy którego powód zobowiązał się do cofnięcia pozwu.

W dalszej kolejności wskazał sąd I instancji, że kwota 250.000 zł, wpłacona w dniu 10 lipca 2012 roku, nie wystarczyła na pokrycie całej należności głównej, która przysługiwała powodowi od pozwanych. Do zapłaty z tego tytułu pozostała wciąż kwota 9.828,77 CHF. W związku z powyższym w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa odnośnie kwoty 9.828,77 CHF z tytułu niespłaconej należności głównej.

W ocenie Sądu na pozwanych ciążył również obowiązek zapłaty odsetek w łącznej kwocie 34.451,01 CHF, albowiem pozwani w treści ugody z 8 lutego 2012 roku wprost oświadczyli, że uznają w całości zadłużenie wobec powoda zarówno co do wysokości, jak i co do zasady. Odnosząc się do podnoszonej przez pozwanych kwestii umorzenia im odsetek sąd I instancji odwołał się do § 3 ust. 2 umowy ugody z 8 lutego 2012 roku wskazując, że warunkiem umorzenia odsetek była zapłata kwoty 250.000 zł nie później niż do 31 marca 2012 roku. Zatem nie tylko sam fakt zapłaty określonej w ugodzie kwoty, lecz również termin zapłaty miał znaczenie dla ewentualnego umorzenia odsetek. Bezsprzeczne zaś było, że do dnia 31 marca 2012 roku kwota 250.000 zł nie została uiszczona. Pozwani sami przyznali, że ww. kwota została powodowi zapłacona 10 lipca 2012 roku, a więc po ponad 3 miesiącach od terminu wskazanego w ugodzie. Niesporne też było, że powód nie zgodził się na aneksowanie umowy ugody, wyraził jedynie zgodę na wystawienie nowej promesy dotyczącej zwolnienia spod obciążenia hipotecznego nieruchomości należącej do pozwanych. Udzielenie dwóch kolejnych promes nie miało jednak żadnego znaczenia dla zobowiązania pozwanych wynikającego z umowy ugody z dnia 8 lutego 2012 roku. Za całkowicie bezzasadne uznał sąd I instancji twierdzenie pozwanych, że data wskazana w § 3 ust. 2 ugody dotyczyła jedynie końcowego terminu, do którego będą umorzone odsetki, a także, że od 1 kwietnia 2012 roku odsetki mogą być ponownie naliczane od aktualnego zadłużenia. W ocenie Sądu data wskazania w ugodzie dotyczyła terminu zapłaty 250.000 zł, a zapłata ww. kwoty do tego dnia stanowiła warunek umorzenia odsetek. Zapis ten koreluje z § 5 ust. 2 ugody, zgodnie z którym umorzenie odsetek ma charakter warunkowy i jest zależne od ziszczenia się warunku określonego w § 3 ust. 1 umowy ugody. Ponadto byłoby całkowicie nieracjonalne, aby powodowy bank jako warunek dochodzenia swojego roszczenia w drodze postępowania egzekucyjnego (§ 6 ugody) uzależnił jedynie od zapłaty kwoty 250.000 zł, bez określenia terminu, do którego zapłata ta ma nastąpić. Pozwany sam zresztą w piśmie z 28 marca 2012 roku wnosił nie tylko o udzielenie nowej promesy na rzecz kolejnego podmiotu chętnego do zakupu nieruchomości, ale również o aneksowanie umowy ugody, należy zatem uznać, że w tamtym okresie sam uważał, że zapłata kwoty 250.000 do dnia wskazanego w § 3 ust. 2 ugody stanowi jeden z warunków umorzenia odsetek. Stanowisko strony pozwanej prezentowane uznał sąd I instancji wobec tego jedynie jako przyjętą przez nią linię obrony na w niniejszym postępowaniu.

Również żądanie pozwanych w zakresie odrzucenia pozwu było całkowicie niezasadne. Brak jest bowiem przepisu, zgodnie z którym ewentualne nieprawidłowe opłacenie pozwu miałyby skutkować jego odrzuceniem.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że roszczenie powoda jest zasadne co do kwoty 44.279,78 CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od tej kwoty według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień wniesienia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym za okres od dnia 5 stycznia 2012 roku do dnia zapłaty, kwoty 106,03 CHF oraz kwoty 10.902 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie i w tym zakresie utrzymał nakaz zapłaty.

Mając na uwadze, że w piśmie z dnia 4 października 2012 roku powód cofnął powództwo ponad ww. kwotę i uznając na podstawie okoliczności sprawy cofnięcie pozwu przez powódkę za dopuszczalne w kontekście art. 203 § 4 kpc tj. za zgodne z przepisami prawa i zasadami współzycia społecznego, Sąd na podstawie art. 203 § 1 i 4 kpc oraz art. 335 kpc uchylił nakaz zapłaty w części i umorzył postępowanie w tym zakresie, o czym orzekł jak w punkcie drugim wyroku.

Apelację od tego wyroku wywiedli pozwani zaskarżając go w zakresie punktu I. w części nakazującej pozwanym M. C. i R. C. solidarną zapłatę powodowi (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 44.279,78 CHF wraz z odsetkami umownymi, kwoty 106,03 CHF oraz kwoty 10.902 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstw; procesowego w sprawie.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucali:

I. błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy poprzez przyjęcie, że strony nie zmieniły sposobu i wysokości spłaty zadłużenia pozwanych, a tym samym uznanie że dochodzone przez powoda roszczenie obejmujące zarówno żądanie zapłaty należności głównej jak i zapłaty odsetek w pełnej wysokości były wymagalne w dacie wniesienia pozwu, a ponadto, że pozwani nie kwestionowali zasadności dochodzone przez powoda objętej pozwem należności,

II. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

1) art. 328 § 2 kpc przez brak należytego oraz wyczerpującego wyjaśnienia podstawy faktycznej oraz prawnej orzeczenia oraz ustosunkowania się do zarzutów podnoszonych przez pozwanych w toku postępowania, w szczególności w zakresie okoliczności, które miały wpływ na opóźnienie w zapłacie przez pozwanych w wykonaniu zawartej przez strony ugody kwoty 250.000 zł.

W oparciu o powyższe zarzuty wnosili skarżący o zmianę wyroku w całości i uchylenie w całości nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w dniu 1 lutego 2012 r. w sprawie o sygnaturze akt I Nc 35/12 oraz oddalenie w całości powództwa w stosunku do pozwanych, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie niniejszej sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz

rozstrzygnięcie o kosztach procesu i zasądzenie od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych, jak i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanych solidarnie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej 17 czerwca 2014r. pozwani zmodyfikowali swoje stanowisko wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w zakresie odsetek i wnosili o oddalenie roszczenia w tym zakresie, uznawali roszczenie co do należności głównej w kwocie 9.828,77 CHF. Nadto wnosili o rozłożenie należności na raty.

Strona powodowa nie złożyła odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozwanych była zasadna w części.

Jedynie część zarzutów apelacji była zasadna, choć bezpośrednio nie miało to wpływu na zmianę zaskarżonego orzeczenia. Przyczyny te zostaną przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Co do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych to stwierdzić należy, że w zakresie ustaleń faktycznych sąd II instancji nie dopatrzyl się ustalenia sądu I instancji by pozwani nie kwestionowali zasadności dochodzonej przez powoda objętej pozwem należności.

Sąd Apelacyjny uznał za niezasadny zarzut pozwanych jakoby dochodzone przez powoda roszczenie obejmujące zarówno żądanie zapłaty należności głównej jak i zapłaty odsetek w pełnej wysokości nie były wymagalne w dacie wniesienia pozwu. Pozwani w żaden sposób nie zakwestionowali treści dokumentu urzędowego, jakim był bankowy tytuł egzekucyjny (wyciąg z ksiąg powodowego banku z dnia 4 stycznia 2012r.) określający zarówno wysokość zadłużenia pozwanych wobec powoda, jak i jego wymagalność na ten dzień. Określenie innej wysokości zobowiązań pozwanych wobec powoda tak w wydanym wyroku sądu I instancji, jak i omawianym orzeczeniu wynikała ze zdarzeń, które zaistniały między stronami po wniesieniu pozwu.

Niezasadny był zarzut o błędnym ustaleniu stanu faktycznego sprawy poprzez przyjęcie, że strony nie zmieniły sposobu i wysokości spłaty zadłużenia pozwanych. Jest poza sporem, że strony dokonały takich zmian, zawierając m.in. ugodę z dnia 8.02.2012r. Jednakże uгода ta nie była przedmiotem tego postępowania, albowiem nie na niej oparty był pozew, o czym jeszcze w dalszej części uzasadnienia.

Niezasadnie zarzucali pozwani brak należytego oraz wyczerpującego wyjaśnienia podstawy faktycznej orzeczenia oraz ustosunkowania się do zarzutów podnoszonych przez pozwanych w toku postępowania. W ocenie sądu II instancji Sąd Okręgowy w uzasadnieniu odniósł się do istotnych kwestii w zakresie stanu faktycznego oraz zarzutów pozwanych, jakie w jego ocenie uzasadniały w części utrzymanie w mocy nakazu zapłaty. Za zasadny uznać należało natomiast w części zarzut naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 kpc przez brak należytego oraz wyczerpującego wyjaśnienia podstawy prawnej zapadłego orzeczenia. Jednakże uchybienie to było bez wpływu na treść zapadłego wyroku.

Przystępując do rozpoznania apelacji stwierdzić należy, że sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony, ale w granicach zaskarżenia. Poza przedmiotem rozważań pozostawała w tej sprawie kwestia umorzenia postępowania w zaskarżonym wyroku, albowiem nie była ona zaskarżona przez żadną ze stron.

Sąd Apelacyjny jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez sąd pierwszej instancji. Ma zatem obowiązek ocenić ustalony stan faktyczny oraz prawidłowość zastosowania właściwych przepisów prawa materialnego (nawet, gdyby to nie było przedmiotem zarzutów apelacji), natomiast naruszenie przepisów prawa procesowego w zakresie zarzutów. Tym samym postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny), a z punktu widzenia metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji. Skoro postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, to wydane orzeczenie musi opierać się na własnych ustaleniach faktycznych i prawnych sądu II instancji (art. 382 kpc). Mając na uwadze ekonomikę procesową sąd II instancji pragnie wskazać, że wydane przez siebie orzeczenie, co do meritum zgłoszonych roszczeń oparł na prawidłowo dokonanych ustaleniach faktycznych sądu I instancji, które to ustalenia aprobeuje i przyjmuje za własne. Mając to na uwadze sąd drugiej instancji uznał za zbyt częste powtarzanie ustaleń dokonanych przez sąd I instancji (patrz wyrok SN z dnia 16 lutego 2005r., sygn. akt IV CK 526/04).

Natomiast Sąd Apelacyjny nie aprobeuje w pełni zastosowanej przez ten sąd wykładni prawa materialnego i procesowego.

Rozważania prawne dotyczące sprawy w zakresie zaskarżenia należy rozpocząć od uwag odnoszących się do czasu wniesienia powództwa oraz trybu postępowania.

Powództwo w tej sprawie złożono dnia 17 stycznia 2012r., gdzie zawarto żądanie wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, a żądanie to opierało się na wystawionym przez stronę powodową dokumencie w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego. Nakaz zapłaty wydano 1 lutego 2012r., a zarzuty wniesiono 13 marca 2012r.

Zauważyć należy, że te zdarzenia miały miejsce przed dniem 3 maja 2012 r., kiedy to doszło do zmian w kodeksie postępowania cywilnego. Stosownie do treści art. 9 ust. 1 ustawy zmieniającej z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381) zmieniającą ustawę kodeks postępowania cywilnego z dniem 3 maja 2012 r., jej przepisy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2-7, w których jednak brak wzmianki o innych zasadach stosowania art. 495 § 2 i 3 kpc, który to przepis miał istotne znaczenie wobec wskazanych wyżej uwag, że niniejsze postępowanie zostało wszczęte w czasie obowiązywania kodeksu postępowania cywilnego sprzed zmian zobowiązujących od 3 maja 2012r. To powodowało, że zarówno postępowanie pierwszoinstancyjne, jak i postępowanie apelacyjne winno toczyć według „starych” zasad jakie wyznaczało brzmienie art. 495 § 2 i 3 kpc - uchylonego przez art. 1 pkt 55 ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381) zmieniającej ustawę kodeks postępowania cywilnego z dniem 3 maja 2012 r. Przywołany przepis stanowił, że „w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych. Jednakże w razie zmiany okoliczności powód może żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się może nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy” oraz że „okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe niezgłoszone w pozwie albo w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub gdy potrzeba ich powołania wynika później. Powód może powołać nowe fakty i dowody w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu pisma pozwanego zawierającego zarzuty”. Powyższa regulacja korespondowała z treścią art. 493 § 1 kpc, wedle którego pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór, oraz pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie.

Nie ulega wątpliwości, iż pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty, wniesionych przez nich samodzielnie (k. 58-60 akt sprawy), domagali się odrzucenia pozwu z powodu jego niewłaściwego opłacenia, a przypadku nieodrżucenia jego oddalenia w całości, a ich wniosek o uchylenie nakazu zapłaty oparty był na twierdzeniu, iż strony związały się ugodą pozasądową co do spłaty dochodzonej wierzytelności, gdzie ustalono spłatę wierzytelności, naliczanie dalszych odsetek (dopiero od 31.03.2012r.) oraz wstrzymaniu i cofnięciu przez powoda wszelkich czynności egzekucyjnych wobec pozwanych.

Należy wskazać, że postępowanie nakazowe jest postępowaniem wysoce sformalizowanym. Cechuje je większy rygoryzm i formalizm co do możliwości zmiany powództwa (§ 2 art. 495 kpc), jak i dowodowy. Ustawodawca w art. 495 § 3 kpc wyraźnie ograniczył czas podnoszenia zarzutów. Dotychczasowa treść art. 495 § 3 kpc wskazywała, że założeniem ustawodawcy było maksymalne skoncentrowanie zgłaszanego w nim materiału dowodowego, o czym świadczyło chociażby wyznaczenie powodowi tygodniowego terminu na powołanie nowych faktów i dowodów w odpowiedzi na zarzuty pozwanego od nakazu zapłaty.

Mając to na względzie stwierdzić należy, że w tego rodzaju sprawach to treść pozwu i zarzuty wyznaczały zakres rozpoznania sprawy. Tymczasem sąd I instancji orzekając w sprawie zignorował te zasady i poddał ocenie także nowe żądanie pozwu (zawarte w odpowiedzi na zarzuty k. 112-114), jak i później zgłoszone zarzuty pozwanych przeciw takiemu żądaniu.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że nie było podstaw do odrzucania pozwu i przyjmuje to stanowisko jak i jego argumentację za podstawę własnego rozstrzygnięcia. To samo odnosi się do stanowiska sądu I instancji w zakresie naliczania pozwanym dalszych odsetek (od 31.03.2012r.) oraz wstrzymania i cofnięcia wszelkich czynności egzekucyjnych wobec pozwanych.

Przechodząc natomiast do wniosku pozwanych o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości, to stwierdzić należy, że żądanie to jedynie w części było zasadne. Niesporne było, że strona powodowa uzyskała częściowe zaspokojenie roszczenia (w kwocie 250.000 zł) i że kwota ta została przeznaczona na zaspokojenie należności głównej dochodzonej w tym postępowaniu i wykazywanej w bankowym tytule egzekucyjnym z 4 stycznia 2012 r. (k. 21) w kwocie 77.526,01 CHF co spowodowała, że należność ta uległa zmniejszeniu do kwoty 9.828,77 CHF. Powódka przyznając to, wniosła jednocześnie o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w części nakazania pozwanym zapłacenia kwoty 44.279,78 CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty 44.279,78 CHF według zmiennej procentowej [...] za okres od dnia 5 stycznia 2012 do dnia zapłaty, kwoty 106,03 CHF oraz kwoty 10.902 zł tytułem kosztów procesu w tym kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałym zakresie wносиła o umorzenie postępowania dołączając do tego stanowiska nowy bankowy tytuł egzekucyjny (wyciąg z ksiąg banku) z dnia 4 października 2012r. dokumentujący aktualne zadłużenie pozwanych z tytułu mowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) (...) z dnia 15-06-2006 r.

Zdaniem sądu II instancji strona powodowa zajmując takie stanowisko co do zarzutów od nakazu zapłaty, w zakresie w jakim wносиła o utrzymanie go w mocy, dokonała w istocie niedopuszczalnej w świetle art. 495 § 2 kpc zmiany żądania, tak w zakresie wysokości (albowiem przyznawała, że kwota główna zmniejszyła się do 9.828,77 CHF, a wносиła o odsetki od całości zadłużenia, gdy w pozwie wносиła jedynie o odsetki od kwoty głównej), jak i podstawy, gdzie odwoływała się do nowego bankowego tytułu egzekucyjnego. Powództwo składa się z żądania i podstawy faktycznej, i tak określona treść powództwa wyznacza zakres przedmiotu rozpoznania, stanowiąc przedmiot procesu. Przedmiotowa zmiana powództwa polega na zmianie któregośkolwiek z tych elementów, a więc na zmianie jego żądania lub podstawy faktycznej. Postawę faktyczną powództwa stanowi ogół okoliczności przytoczonych przez powoda na uzasadnienie żądania. Zmiana podstawy faktycznej powództwa to zatem zmiana istotnych okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie dochodzone pozwem. Zmianą podstawy powództwa jest także przytoczenie nowych okoliczności faktycznych mających stanowić nowe uzasadnienie żądania. Reasumując - zmiana podstawy faktycznej żądania jest zmianą przedmiotową powództwa. Jako dominujące w literaturze przedmiotu przytoczyć należy stanowisko wykluczające dopuszczalność przekształcenia przedmiotowego powództwa (w zakresie obu jego elementów, zarówno żądania, jak i podstawy) po wniesieniu zarzutów. Istota argumentacji sprowadza się do tego, że skoro sąd orzeka tylko o utrzymaniu lub uchyleniu nakazu (art. 496 kpc w wersji obowiązującej przed ostatnią zmianą), to tym samym przedmiotem badania sądu jest tylko ocena, czy nakaz zapłaty został prawidłowo wydany i czy uzasadnione były zarzuty pozwanego. Innymi słowy - sąd rozpoznaje sprawę w granicach powództwa nakazowego i zarzutów, bowiem przedmiotem postępowania wywołanego wniesieniem zarzutów przeciwko nakazowi jest jedynie rozpoznanie trafności tych zarzutów w stosunku do roszczenia objętego nakazem zapłaty.

Odnosząc te stwierdzenia do stanu faktycznego sprawy, trzeba wyraźnie powiedzieć, że podstawę faktyczną pozwu wniesionego przez powoda w postępowaniu nakazowym stanowił bankowy tytuł egzekucyjny z 4 stycznia 2012r. (k. 21). Faktem jest, że po wytoczeniu powództwa strony zawarły ugodę dotyczącą przedmiotowego zobowiązania, jak też doszło do częściowego zaspokojenia powoda i wystawienia nowego bankowego tytułu egzekucyjnego obrazującego zadłużenie pozwanych z tytułu umowy. Niedopuszczalne było jednak opieranie powództwa w tym postępowaniu na nowym bankowym tytule egzekucyjnym, jak też na postanowieniach ugody i uznaniu przez pozwanych w niej zadłużenia nieco inaczej określonego niż w tytule z 4 stycznia 2012r..

Podstawą powództwa mógł być w tym postępowaniu jedynie bankowy tytuł egzekucyjny z 4 stycznia 2012r., a zakres żądania wyznaczał pozew, gdzie powódka domagała się zapłaty następujących należności - kwoty 77.526,01 CHF (jako należności głównej stanowiącą niespłacony kredyt), kwoty 24.158,99 CHF tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 1.01.2010r. do dnia 4.01.2012r. (włącznie), dalszych odsetek umownych od kwoty 77.526,01 CHF za okres od 5.01.2012 r. do dnia zapłaty, liczone [...] wraz z kosztami procesu, w tym kwotę 106,03 CHF tytułem niespłaconych kosztów postępowania windykacyjnego oraz kosztów procesu.

Wobec zaspokojenia części dochodzonego roszczenia (przez zapłatę 250.000 zł), do zapłaty w tym postępowaniu pozostała kwota 34.093,79 CHF, na którą składała się kwota 9.828,77 CHF należności głównej, 24.158,99 CHF odsetek

umownych za okres od dnia 1.01.2010r. do dnia 4.01.2012r. (jak w pozwie), kwota 106,03 CHF tytułem niespłaconych kosztów postępowania windykacyjnego (jak w pozwie), przy czym dalsze odsetki umowne należały się jedynie nie od całej tej kwoty 34.093,79 CHF, a od reszty kwoty głównej, albowiem tak zostało określone żądanie w pozwie co do odsetek umownych.

Odnosząc się do innych zarzutów pozwanych podnoszonych po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty to należy wskazać, że były one sprekludowane. Odnoszenie się do nich nie znajduje uzasadnienia, a ewentualne rozważania na ich temat stanowiłyby uchybienie procesowe sądu (co zresztą uczynił sąd I instancji) zakłócające w istotny sposób pozycję procesową stron. Warto w tym miejscu zauważyć, że z art. 495 § 3 kpc w stanie prawnym obowiązującym do 3 maja 2012r., wynikał nakaz wyłączenia materiału procesowego objętego prekluzją. Był to nakaz kategoryczny, a Sąd - nie mając możliwości rozpoznania go - nie mógł na jego podstawie orzekać (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r., sygn. akt III CSK 128/05, OSNC 2006/11/191; wyrok SN z dnia 31 stycznia 2007 r., sygn. akt II CSK 426/06, LEX nr 276221). Termin, o którym mowa w art. 495 § 3 kpc był terminem prekluzyjnym, który powodował także niedopuszczalność zgłoszenia i rozpoznania przez Sąd, zaferowanych z uchybieniem tego terminu, nowych dowodów i czynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2009 r., IV CSK 409/08. Istotne jest również prezentowane w orzecznictwie stanowisko, że prekluzja dotyczy wszystkich twierdzeń, zarzutów i dowodów na ich poparcie, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. m.in. D. Zawistowski, Komentarz do art. 495 kpc, Legalis i przywołaną przez niego uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CZP 115/03, OSNC 2005, Nr 5, poz. 77, z głosem B. Wojciechowskiego, Palestra 2005, nr 9-10, s. 225 i n., jak również cytowany wcześniej komentarz do art. 495 § 3 autorstwa K. Flagi - Gieruszyńskiej wskazujący, że strona traci uprawnienie do powoływania wszelkich zarzutów, niezależnie od tego, czy mają one procesowy, czy też materialnoprawny charakter, a także wyrok SN z dnia 3 listopada 2010 r. V CSK 142/10, LEX nr 737290, z którego wynika, że nawet nieważność czynności prawnej Sąd ma bowiem obowiązek wziąć pod uwagę tylko na podstawie materiału zebranego zgodnie z regułami obowiązującymi w prawie procesowym, w tym z uwzględnieniem prekluzji przewidzianej m.in. w art. 495 § 3 kpc).

Podzielić należy także pogląd, że dowody, które uległy prekluzji, powinny być przez sąd oddalone. Ustawa używa bowiem kategorycznego sformułowania, iż nowe okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe "mogą być rozpoznawane jedynie wtedy" w miejsce innego stosowanego w tego rodzaju przepisach wyrażenia - "pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie".

Reasumując stwierdzić należy, że prawidłowe rozpoznanie sprawy winno sprowadzać się w tej sprawie do rozpoznania zarzutów podniesionych przez pozwanych jedynie w zarzutach od nakazu zapłaty i stanowisku powódki na nie, a zakres ich uwzględnienia powinien zostać odniesiony do żądania pozwu, które znalazło wyraz w wydanym nakazie zapłaty.

Z tych też przyczyn nie mogły odnieść skutku i nie podlegały rozważaniu nowe zarzuty pozwanych podniesione w uzasadnieniu apelacji (okoliczności zawarcia ugody pozasądowej z powódką i jej realizacji, opóźnień w wydawaniu promesy przez powódkę, istnienia klauzul niedozwolonych w umowie kredytowej, wykorzystanie przez powódkę przymusowej sytuacji pozwanych, narzucanie pozwanym niekorzystnych warunków umowy kredytowej i ugody).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 485 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 493 § 2 i 3, 496 kpc oraz w zw. z art. 95 § 1 prawa bankowego, a także art. 98 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny w dniu 1 lutego 2012 roku w sprawie I Nc 35/12 w części nakazującej pozwanym M. C. i R. C. solidarną zapłatę powodowi (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 34.093,79 CHF wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty 9.828,77 CHF według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, której wysokość na dzień wniesienia pozwu wynosiła 24% w stosunku rocznym za okres od dnia 5 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 10.902 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie oraz uchylił nakaz zapłaty ponad kwotę zasądzoną w punkcie I.a niniejszego wyroku i w tym zakresie powództwo oddalił. Na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 kpc wyrokowi w punkcie I.a nadał rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie kwoty 9.828,77 CHF.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw by zasądzoną należność rozłożyć pozwanym na raty. Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty jest możliwe tylko "w szczególnie uzasadnionych wypadkach". Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody. W ocenie sądu II instancji pozwani poza zgłoszeniem żądania rozłożenia świadczenia na raty nie przedstawili żadnej argumentacji, która mogłaby stanowić podstawę do takiej decyzji.

W związku z tym, że pozwani domagali się uchylecia nakazu zapłaty w całości, do czego nie znalazł uzasadnienia, na podstawie art. 385 kpc, apelację pozwanych, jako niezasadną w tej części oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 kpc wobec częściowego jedynie uwzględnienia żądań.